

УДК 78 (477+ 94-6ЄЄ)

DOI <https://doi.org/10.32782/art-studies.2025-1-7>

ВПЛИВ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ НА РОЗВИТОК СУЧАСНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ МУЗИКИ: НОВІ МОЖЛИВОСТІ ТА ВИКЛИКИ

Янишена Вікторія Олександрівна,

здобувачка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка

Спольська Олена Володимирівна,

доктор філософії, доцент кафедри театрального мистецтва

Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-2397-2035>

Євроінтеграція відкриває нові можливості для популяризації українського музичного мистецтва за кордоном, створення інноваційних музичних проєктів та участі у міжнародних заходах. Дослідниця підкреслює, що інтеграція до європейського культурного простору має важливе значення для формування нових тенденцій у сучасній українській музиці, одночасно зберігаючи її національну ідентичність.

У дослідженні детально аналізуються ключові етапи розвитку української музики, починаючи з андеграундного руху 1980-х років і до сучасних тенденцій, які охоплюють жанрову різноманітність – від етноелектроніки до поп-музики. Особливу увагу приділено впливу таких відомих виконавців, як ONUKA, Go_A, Kalush Orchestra, які вдало поєднують традиційні українські мотиви із сучасними європейськими жанрами, сприяючи міжнародній популяризації української культури.

Євроінтеграційні процеси також відкривають нові можливості для українських виконавців завдяки участі у таких заходах, як конкурс Євробачення, музичні фестивалі, наприклад Atlas Weekend, а також через співпрацю з міжнародними грантовими програмами (Erasmus+, Creative Europe). Ці програми сприяють обміну досвідом між українськими та європейськими митцями, надаючи можливість вдосконалювати професійні навички, зміцнювати культурні зв'язки та підвищувати якість музичних продуктів.

У публікації наголошується на важливій ролі сучасних цифрових платформ і соціальних мереж, що дає змогу українським виконавцям охоплювати широку міжнародну аудиторію. Як приклад, авторка розглядає діяльність співака Yaktak, чії твори стали популярними завдяки алгоритмам платформ, зокрема YouTube та Spotify, що сприяє інтеграції української музики у глобальний культурний простір.

Висновки наукової розвідки підкреслюють, що євроінтеграція сприяє професійному розвитку українських митців, популяризації національної культури за кордоном, а також зміцненню міжнародних культурних зв'язків. Проте перед виконавцями стоять значні виклики, як-от висока конкуренція, збереження національної ідентичності, фінансові труднощі та пошук підтримки. Для ефективної інтеграції української музики до європейського простору важливими є підтримка держави, розвиток культурної дипломатії та посилення міжнародної співпраці.

Дослідження є цінним внеском у дослідження сучасних процесів адаптації та інтеграції української культури у європейський контекст, демонструючи її унікальність, конкурентоспроможність і важливість у глобалізованому світі.

Ключові слова: євроінтеграція, українська музика, сучасна естрада, музичні фестивалі, культурна ідентичність, музичні інновації, європейські тенденції, міжнародна співпраця.

Yanyshena Viktoriia, Spolska Olena. The impact of European integration processes on the development of contemporary Ukrainian music: new opportunities and challenges

European integration opens up new opportunities for promoting Ukrainian music abroad, creating innovative music projects and participating in international events. The researcher emphasises that integration into the European cultural space is important for the formation of new trends in contemporary Ukrainian music, while preserving its national identity.

The study analyses in detail the key stages of development of Ukrainian music, starting with the underground movement of the 1980s and ending with contemporary trends that cover genre diversity – from ethno-electronic to pop music. Particular attention is paid to the influence of such well-known artists as ONUKA, Go_A, Kalush Orchestra, who successfully combine traditional Ukrainian motifs with modern European genres, contributing to the international popularisation of Ukrainian culture.

European integration processes also open up new opportunities for Ukrainian performers through participation in events such as the Eurovision Song Contest, music festivals such as Atlas Weekend, and cooperation with international grant programmes (Erasmus+, Creative Europe). These programmes facilitate the exchange of experience between Ukrainian and European artists, allowing them to improve their professional skills, strengthen cultural ties and improve the quality of music products.

The publication emphasises the important role of modern digital platforms and social media, which allow Ukrainian artists to reach a wide international audience. As an example, the author examines the activities of the singer Yaktak, whose works have become popular thanks to the algorithms of platforms such as YouTube and Spotify, which contributes to the integration of Ukrainian music into the global cultural space.

The conclusions of the research emphasise that European integration contributes to the professional development of Ukrainian artists, the promotion of national culture abroad, and the strengthening of international cultural relations. However, performers face significant challenges, such as high competition, preserving national identity, financial difficulties, and finding support. For the effective integration of Ukrainian music into the European space, state support, the development of cultural diplomacy, and strengthening of international cooperation are essential.

The study is a valuable contribution to the research of the current processes of adaptation and integration of Ukrainian culture into the European context, demonstrating its uniqueness, competitiveness and importance in the globalised world.

Key words: *European integration, Ukrainian music, contemporary pop, music festivals, cultural identity, musical innovations, European trends, international cooperation.*

Вступ. Євроінтеграційні процеси, які мають суттєвий вплив на суспільне життя, а саме на нашу українську музичну культуру, відкривають нові можливості, які ще декілька десятиліть тому були для нас неможливими. Інтеграція з Європейським Союзом впливає не лише на політику й економіку, але й на українських митців, культурний обмін і національну ідентичність. Музика є важливим елементом української культури, тому європейські тенденції вже доторкнулися до сучасної української музики, формуючи її нові унікальні шляхи в майбутнє. У цій статті ми розглянемо нові можливості, які виникають завдяки євроінтеграції перед українською музикою, та виклики, які потрібно пройти українському музиканту, щоб зберегти національну особливість музичного мистецтва й досягти успіху в умовах європейської конкуренції.

Матеріали. Для розуміння європейської культурної традиції та її інтеграції в естрадному музичному мистецтві важливу методологічну роль відіграють роботи як вітчизняних (О. Афоніна, М. Дружинець, Н. Герасимова-Персидська, В. Корнієнко, О. Маркова), так і зарубіжних (Д. Белл, М. Конрад, В. Ландекер, П. Ріетберген, А. Яжебська) науковців.

Результати. Українська сучасна музика має велику культурну спадщину, що існує з 1960-х років до сьогодні. У цьому періоді відбулося стрімке зростання інструментальних ансамблів. Вони першими поєднали традицію західного рок-н-ролу з українським мотивом. Сучасна українська музика мала декілька етапів у своєму розвитку: андеграундний і зародження нової української музики у 1980–1989 роках, пошук національної ідентичності в 1990–1999 рр., розвиток поп-музики та міжнародне визнання у 2000–2009 рр., ера нових жанрів та експериментів у 2010–2019 рр. та глобалізація української музики та культурне зростання у 2020 – реальний час. Олександр Пономарьов, Скрябін, Руслана Лижичко (Ruslana), ДахаБраха, The Hardkiss, Go_A, Alyona Alyona, MONATIK, Jamala – виконавці, які зробили величезний внесок у розвиток сучасної української музики [2].

Українська сучасна музика з огляду на свою унікальність та емоційне звучання отримує велику поширеність за кордоном, відкриваючи нові можливості популяризації української пісні. Вагомий культурний мистецький внесок у популяризацію української сучасної

музики наприкінці 1990-х років зробив гурт «Океан Ельзи». Лідер і соліст групи – Святослав Вакарчук, який, окрім цього, є композитором і автором пісень. «Океан Ельзи» є українським рок-гуртом, який багаторазово був визнаний як найкращий гурт та є популярним і в теперішній час, маючи концерти в Україні та на європейському ринку. Тексти пісень передають настрої нації, а на своїх концертах гурт «Океан Ельзи» присвячує пісні подіям і людям, що торкаються їхньої душі, надихають на нові шедеври українських пісень. «Обійми», «Гілля калин похилилося», «Не твоя війна», «Коли настане день», «Героям», «Квіти мінних зон» – це приклади пісень, які написані та присвячені війні в Україні, боротьбі з ворогом.

Сьогодні на сучасній українській сцені ми можемо бачити практично всі музичні жанри та напрями, а саме метал, блюз, рок, джаз, кантрі, поп-музика та інші. За допомогою цих музичних жанрів українські виконавці можуть заявити про свою творчу діяльність на міжнародній сцені, а також знайти своїх нових прихильників за межами нашої Батьківщини. Українські музиканти додають до своїх пісень національні мотиви, використовуючи народні мелодії та інструменти, даючи можливість зрозуміти, що це звучить сучасна українська пісня, оскільки збереження національної ідентичності є головною метою музичної культури в умовах обміну досвідом. У сучасних європейських країнах є різножанрові фестивалі класичної, електронної та джазової музики, де українські виконавці мають можливість ознайомити іноземну аудиторію з українською культурою та музикою.

Досить багато українських виконавців активно використовують музичні тенденції європейського ринку, поєднуючи їх з національними мотивами. Це дало можливість досягти успіху на внутрішньому та міжнародному ринках. Візьму до уваги приклади таких відомих виконавців, як ONUKA, Go_A, Kalush Orchestra. Вони успішно поєднали українські національні мотиви із сучасними європейськими музичними тенденціями. ONUKA об'єднує електронну музику з українськими

традиційними інструментами, створюючи автентичний і стильний звук. Go_A просуває українську культуру через етно-електроніку, використовуючи танцювальні біти та народний вокал, саме це зробило гурт популярним після Євробачення 2021 року. Kalush Orchestra гармонічно поєднали фольклор і хіп-хоп, акцентуючи в традиційній музиці сучасну енергію, що принесло перемогу на конкурсі Євробачення у 2022 році. Усі ці виконавці показують, що українська музика має великі можливості бути актуальною на європейській сцені, зберігши свою особливу ідентичність [2].

Адаптація української сучасної музики до європейських стандартів триває вже досить багато років, оскільки розвитку й досягненню нових вершин у нашому часі немає меж. Євроінтеграційні процеси дали можливість українським музикантам брати участь у європейських фестивалях і конкурсах, серед яких великої популярності набув для всіх прославлений пісенний конкурс Євробачення – це є новою можливістю для українського виконавця та України тому, що за цим пісенним конкурсом спостерігають орієнтовно 200 мільйонів людей, а перемога чи призове місце дає можливість для підписання контракту зі світовим продюсером. Саме це викликає велике зацікавлення українською творчістю та міжнародне прославлення. Пісенний конкурс Євробачення значно збільшив прославлення українського мистецтва і вмотивував більше створювати нових шедеврів у нашій музиці. Незважаючи на реалії сьогодення, Україна була представлена серед конкурсантів і цього року у фіналі Євробачення та посіла 3-тє місце, яке вважається одним із призових. Взявши участь у пісенному конкурсі Євробачення, ми змогли показати, що український народ є незламним, підтримали культуру українського мистецтва й нагадали усім іноземцям про ситуацію, яка відбувається в нашій державі. У майбутньому Україна також планує брати участь і популяризувати нашу українську культуру за межами держави на пісенному конкурсі Євробачення.

Велике значення також має музичний фестиваль Atlas Weekend, який є одним із

найбільших у Східній Європі. Проходить цей фестиваль у Києві з 2015 року в першій половині липня в Національному експоцентрі України (ВДНГ). Atlas Weekend є важливою платформою для популяризації української музики у Європі, оскільки завдяки своїй масштабності й участі міжнародних артистів про цей фестиваль пишуть за кордоном. Цьогоріч, незважаючи на всі випробування, захід відбувся з 19 по 21 липня на території Blockbuster Mall, але зі звичної назви фестиваль Atlas Weekend перейменували на Atlas United. Фестиваль у 2024 році відвідали 63 673 людини, та важливою цифрою фестивалю цього року була сума, яку вдалося зібрати для Збройних сил України, а саме 100 270 376 гривень на дрони, щоб підтримати боєздатність Збройних сил України. Вважаю, що такі заходи, хоч і в такий складний і небезпечний час для України, є дуже важливими для того, щоб інформувати міжнародну спільноту про ситуацію, яка відбувається в нашій країні. Кожного року в цьому фестивалі беруть активну участь відомі українські гурти та сольні виконавці, які презентують свою музику українській аудиторії і залучають іноземних слухачів. Оскільки на цьому фестивалі виступають не лише українські виконавці, це сприяє великому обміну досвідом та просуванню української музичної культури за межами нашої держави, тому що про Atlas United 2024 згадують і в міжнародних новинах [1].

У цей час не менш важливу роль у співпраці з міжнародним ринком відіграють популярні інтернет-платформи, які дають можливість українським виконавцям популяризувати українську музику за межами нашої держави. Знаючи, як працюють алгоритми соціальних мереж, виконавці, потрапивши в рекомендації, охоплюють аудиторію різних країн світу і мають можливість отримати співпрацю з європейським ринком. Багато українських виконавців використовують соціальні мережі, щоб популяризувати свою музику й виходити в топ-чарти світової музики на таких платформах, як Spotify та AppleMusic.

Яскравим прикладом є відомий український співак Yaktak. Шлях до популярності Ярослава розпочався два роки тому з переспівування популярних пісень, які публікувалися на інтернет-платформі YouTube. Першою піснею, яку переспівав Yaktak, була «Гуцулка Ксеня», яку подивилося 4,2 мільйона користувачів, з кожною піснею виконавець створював шедеври української музики. Цей досвід став основою для його теперішнього успіху як самостійного артиста. Сьогодні Ярослав створює власну музику, яка швидко набирає популярності в Україні і за кордоном. Він робить колаборації з різними українськими виконавцями, які додають популярності у його творчому шляху, і остання пісня, яку випустив Yaktak разом із Святославом Вакарчуком – «На нічному небі», набрала уже понад 2 мільйони переглядів на YouTube. Цього року Yaktak брав участь у національному відборі на відомий конкурс Євробачення з піснею LaLaLa, яка стала популярною за межами України. Слухачі з усього світу записували мініролики під цю пісню та публікували їх у соціальних мережах, що робило пісню популярною. На сьогодні пісню LaLaLa на YouTube переглянули понад 10 мільйонів людей, що ще раз підтверджує силу соціальних мереж у просуванні музики та сприяє інтеграції української культури в глобальний простір.

Співпраця з європейськими інтеграціями в музичному мистецтві дає змогу розвивати культурні проекти в Україні за підтримки закордонних фондів, пропонуючи гранти для музичних ініціатив. У наш час є також можливість розвитку студентів і викладів за допомогою обмінних програм: семестрового академічного обміну у формі студентського стажування, Erasmus+, Creative Europe. Завдяки цим навчальним програмам українські студенти та викладачі не лише вдосконалюють свої професійні навички, переймаючи досвід у провідних європейських фахівців, а й зміцнюють культурні зв'язки з європейськими партнерами, розвивають музичну індустрію України, наближають її до високих європейських стандартів.

У рамках академічного обміну у формі студентського стажування як студентка факультету мистецтв кафедри музикознавства та методики музичного виховання Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка здобуваю великий досвід навчання в гуманітарно-природничому університеті імені Яна Длугоша, місто Ченстохова, Польща. Ця програма дала мені змогу збагатити знання в багатьох навчальних дисциплінах і розширити культурні горизонти та професійне зростання. Знання і навички, отримані під час студентського стажування, допомогли зрозуміти, яку важливу роль відіграє українська музика в сучасному європейському контексті. Цей обмін дав можливість краще зрозуміти методику викладання музичного мистецтва у всіх європейських освітніх традиціях. Студентське стажування сприяє інтеграції та адаптуванню практики українського музичного мистецтва в міжнародний простір, показуючи особливість і здатність для розвитку. Пошук

нових можливостей та комунікації з іноземними студентами допомогли мені більше зрозуміти, які вподобання в музиці має європейський слухач.

Висновки. Євроінтеграція сприяє професійному розвитку українських виконавців і популяризує їх за межами нашої країни. Але перед ними стоїть досить багато викликів, як-от конкуренція з артистами Європи, знаходження балансу між трендами та збереженням національної ідентичності, проблемами фінансування, оскільки не кожному виконавцю вдається знайти спонсорів задля просування своєї музики. Усі ці моменти залежать не лише від самих музикантів та їх майстерності, а й від значної підтримки від держави, що дає змогу українській сучасній музиці конкурувати на світовому рівні, залишаючись впізнаваною. Європейська співпраця відкриває багато нових можливостей для нових колаборацій і проєктів, які можуть збагатити нашу культурну спадщину України.

Література

1. Festiwal Atlas United 2024 zebrał ponad 100 mln hrywien dla sił zbrojnych Ukrainy URL: <https://www.pap.pl/aktualnosci/festiwal-atlas-united-2024-zebral-ponad-100-mln-hrywien-dla-sil-zbrojnych-ukrainy-nasze> (дата звернення: 15.11.2024).
2. Дружинець М. Естрадне музичне мистецтво України кінця ХХ – початку ХХІ століття як фактор євроінтеграції української культури : автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства : 26.00.01. Київ, 2021. 23 с.
3. Європейські інтеграційні процеси у ХХІ столітті: ключові тенденції, основні виклики та нові можливості: *Збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 26–27 березня 2018 р.)*. Київ : Українська асоціація викладачів і дослідників європейської інтеграції. 2018. 677 с.
4. Ткач А. Глобалізаційні процеси та їхній вплив на український музичний фольклор. *Вісник КНУ-КиМ*. Серія «Мистецтвознавство», № 46, 2022. С. 145–149. <https://doi.org/10.31866/2410-1176.46.2022.258628>.
5. Українська культура: перспективи євроінтеграції. Інноваційні процеси в сучасній культурі : зб. матеріалів Всеукр. наук.-практич. конф., м. Київ, 7–8 квітня 2016 р. Київ : КНУКиМ, 2016. Ч. I. 218 с.
6. Швець М. Вплив євроінтеграційних процесів на розвиток культурно-мистецьких практик в Україні. Матеріали конференцій МЦНД, (09.08.2024; Чернівці, Україна), 2024. С. 175–177. <https://doi.org/10.62731/mcnd-09.08.2024.005>.
7. Янишена В. Мистецька освіта в умовах збройного конфлікту. Професійна мистецька освіта. *Методичні аспекти : матеріали IV Всеукр.наук.-прак. конференції, 07.02.2024, МОН України; КЗВО КОР «Академія мистецтв імені Павла Чубинського»*. Київ : Академперіодика, 2024. С. 300–303.

References

1. Hirnyk, I. (2024). Festiwal Atlas United 2024 zebrał ponad 100 mln hrywien dla sił zbrojnych Ukrainy [Atlas United 2024 Festival Raised Over UAH 100 Million for Ukrainian Armed Forces]. Retrieved from: <https://www.pap.pl/aktualnosci/festiwal-atlas-united-2024-zebral-ponad-100-mln-hrywien-dla-sil-zbrojnych-ukrainy-nasze> [in Polish].
2. Druzhynets, M. (2021). Estradne muzychne mystetstvo Ukrainy kintsia XX – pochatku XXI stolittia yak faktor yevrointehratsii ukrainskoi kultury [Ukrainian pop music of the late 20th and early 21st centuries

as a factor in the European integration of Ukrainian culture]. Extended abstract of candidate's thesis: 26.00.01. Kyiv. 23 p. [in Ukrainian].

3. Ievropeiski intehratsiini protsesy u XXI stolitti: kliuchovi tendentsii, osnovni vyklyky ta novi mozhlyvosti [European integration processes in the 21st century: key trends, main challenges and new opportunities]. Zbirnyk materialiv Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii (Kyiv, 26–27 bereznia 2018 r.). Kyiv: Ukrainska Asotsiatsiia Vykkladachiv i Doslidnykiv Yevropeiskoi Intehratsii. 2018. 677 p. [in Ukrainian].

4. Tkach, A. (2022). Hlobalizatsiini protsesy ta yikhniy vplyv na ukrainskyi muzychnyi folklоре [Globalization processes and their impact on Ukrainian musical folklore]. *Visnyk KNUKiM. Seriiia "Mystetstvoznavstv"*, 46. P. 145–149. <https://doi.org/10.31866/2410-1176.46.2022.258628> [in Ukrainian].

5. Ukrainska kultura: perspektyvy yevrointehratsii. Innovatsiini protsesy v suchasni kulturi [Ukrainian culture: prospects for European integration. Innovative processes in modern culture]. Zb. materialiv Vseukr. nauk.-praktych. konf., Kyiv, 7–8 kvitnia 2016 r. Kyiv: KNUKiM, 2016. Part I. 218 p. [in Ukrainian].

6. Shvets, M. (2024). Vplyv yevrointehratsiinykh protsesiv na rozvytok kulturno-mystetskykh praktyk v Ukraini [The impact of European integration processes on the development of cultural and artistic practices in Ukraine]. *Materialy konferentsii MTsND, Chernivtsi*. P. 175–177. <https://doi.org/10.62731/mcnd-09.08.2024.005> [in Ukrainian].

7. Ianyshena, V. (2024). Mystetska osvita v umovakh zbroinoho konfliktu. Profesiina mystetska osvita [Art education in conditions of armed conflict. Professional art education]. *Metodychni aspekty: materialy IV Vseukr.nauk.-prak. konferentsii, MON Ukrainy; KZVO KOR "Akademiia mystetstv imeni Pavla Chubynskoho"*. Kyiv: Akadempriodyka. P. 300–303 [in Ukrainian].